

Na osnovu člana 35. stav 1. tačka 1.1, i člana 65. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo, kao i člana 85. stav 1. i člana 114. Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, Odbor Centralne banke na sastanku održanom dana 29. oktobar 2018. godine, usvojio je:

UREDBU O FAKTORINGU

POGLAVLJE I

Opšte odredbe

Član 1

Cilj i delokrug

1. Cilj ove Uredbe je utvrđivanje opštih regulatornih kriterijuma za obavljanje finansijske aktivnosti faktoringa od strane subjekata koji su licencirani/registrovani od strane Centralne banke Republike Kosovo za obavljanje ove aktivnosti.
2. Ova Uredba definiše i uređuje finansijsku aktivnost faktoringa, vrste faktoringa, ugovor o faktoringu, prava i obaveze učesnika u transakciji faktoringa, kao i izveštavanje i nadzor nad subjektima koji su licencirani/registrovani od strane Centralne banke Republike Kosovo za obavljanje ove aktivnosti.
3. Ova Uredba se primenjuje na subjekte koji su licencirani/registrovani od strane Centralne banke Republike Kosovo za obavljanje aktivnosti faktoringa.
4. Ova Uredba se ne primenjuje za redovno ustupanje naplativih potraživanja koje se obavlja od strane subjekata koji nisu finansijske institucije i ne pružaju usluge faktoringa kao redovnu aktivnost svog poslovanja za dobit, u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima.

Član 2

Definicije

1. Izrazi upotrebljeni u ovoj Uredbi imaju značenje koje im je dato za svrhu ove Uredbe kao u nastavku:

- 1.1. Faktoring** je dozvoljena finansijska aktivnost kojom faktor kupuje i/ili prima postojeća nedospela ili buduća kratkoročna novčana potraživanja do jedne (1) godine, koja su nastala po osnovu ugovora o kupoprodaji robe ili usluga od ustupioca u tom osnovnom ugovoru. Transakcija faktoringa može se zasnivati na kupoprodaji naplativih potraživanja ili na običnom prenosu naplativih potraživanja. Transakcijom faktoringa smatraće se kupovina i/ili ustupanje (prijem) naplativih potraživanja, osim ako je ugovorom na specifičan način utvrđeno da se transakcija zaključuje samo posebnim prenosom naplativih potraživanja.
- 1.2. Učesnici u faktoringu su** faktor, ustupilac i kupac.
- 1.3. Faktor** je pravni subjekat koji je licenciran/registrovan za faktoring od strane Centralne banke Republike Kosovo, koji na osnovu ugovora o faktoringu kupuje i/ili prima predmet faktoringa od strane ustupioca.
- 1.4. Ustupilac** je pravni subjekat ili fizičko lice koji je registrovan u skladu sa zakonom o privrednim društvima za obavljanje poslovnih aktivnosti, prodajući i/ili vršeći prenos predmeta faktoringa na faktora.
- 1.5. Kupac** je pravni subjekat ili fizičko lice (sa izuzetkom potrošača) registrovan u skladu sa Zakonom o privrednim društvima za obavljanje poslovnih aktivnosti, koji je dužnik predmeta faktoringa prema ustupiocu.

Član 3

Finansijska aktivnost faktoringa

1. Faktoring, kao finansijsku aktivnost, mogu obavljati samo pravni subjekti koji su licencirani/registrovani od strane Centralne banke Republike Kosovo za obavljanje aktivnosti faktoringa.
2. Pravni subjekti koji su licencirani/registrovani od strane Centralne banke Republike Kosovo mogu obavljati aktivnost faktoringa samo na osnovu ugovora zaključanog u pisanoj formi, kao i u skladu sa uslovima utvrđenim ovom Uredbom.

POGLAVLJE II

Vrste faktoringa

Član 4

Osnova za kategorizaciju faktoringa

1. Transakcije faktoringa su kategorizovane na osnovu porekla stranaka u ugovoru o faktoringu, predmeta faktoringa, kao i rizika u vezi sa naplatom potraživanja koje preuzimaju na sebe stranke u faktoringu.
2. Opšte vrste faktoringa su kao u nastavku:
 - 2.1 domaći faktoring;
 - 2.2 međunarodni faktoring;
 - 2.3 faktoring sa regresom (garancijom); i
 - 2.4 faktoring bez regresa (garancije).
3. Posebna vrsta faktoringa je obrnuti faktoring.
4. Vrsta faktoringa se mora jasno definisati u ugovoru o faktoringu.

Član 5

Domaći faktoring

Domaći faktoring je transakcija čiji je predmet prodaja i/ili prenos naplativih potraživanja nastalih prodajom robe ili pružanjem usluga između registrovanih subjekata i koja su zakonski postojeća na Kosovu i/ili fizičkih lica sa prebivalištem na Kosovu a koji su registrovani za obavljanje aktivnosti poslovanja.

Član 6

Međunarodni faktoring

1. Međunarodni faktoring je transakcija čiji je predmet prodaja i/ili prenos naplativih potraživanja nastalih prodajom robe ili pružanjem usluga između pravnih subjekata i/ili fizičkih lica, jedan od kojih nema sedište/prebivalište na Kosovu.
2. Ako međunarodni faktoring obuhvata više od jednog faktora, faktor sa sedištem/prebivalištem na Kosovu obavezuje se da zaključuje ugovor između faktora, koji uređuje odnose između domaćeg i međunarodnog faktora, a koji mora da bude u skladu sa važećim propisima na Kosovu.
3. U skladu sa odredbama važećih zakona, u slučaju međunarodnog faktoringa, ugovorom o faktoringu će se upravljati i tumačiti u skladu sa zakonima Republike Kosovo. Ova Uredba, zajedno sa važećim zakonima na Kosovu, koji se primenjuju na faktoring kao finansijsku aktivnost, primenjivaće se za međunarodni faktoring i u slučajevima kada ugovor o faktoringu i/ili osnovni ugovor koji je predmet ugovora o faktoringu je regulisan zakonima bilo koje druge zemlje.

Član 7

Faktoring sa regresom (garancijom)

1. Faktoring sa regresom (garancijom) je transakcija u kojoj ustupilac preuzima rizik naplate potraživanja na sebe, koje faktor naplaćuje od kupca, uključujući, ali ne ograničavajući se na rizike koji se odnose na nesposobnost plaćanje (insolventnost) kupca.
2. Kod faktoringa sa regresom (garancijom), ustupilac garantuje faktoru postojanje, važnost i naplatu potraživanja
3. Kod faktoringa sa regresom (garancijom), ustupilac i kupac su odgovorni prema faktoru za isplatu/naplatu potraživanja u skladu sa uslovima i rokovima utvrđenim u ovoj Uredbi.
4. Osim ako je drugačije utvrđeno ugovorom o faktoringu, kod faktoringa sa regresom (garancijom), faktor prvo zahteva isplatu naplativih potraživanja od kupca. Osim ako se stranke ugovorom ne dogovore drugačije, samo ukoliko kupac ne uspe da isplati naplativa potraživanja u roku od pet (5) kalendarskih dana od dana kada takva naplativa potraživanja postanu dospela, faktor ima pravo da zahteva isplatu naplativih potraživanja od ustupioca i/ili oba, ustupioca i kupca. Nakon što je faktor primio isplatu naplativih potraživanja bilo od ustupioca ili kupca, ili od oba, u odgovarajućim iznosima, obaveza ustupioca i/ili kupca za isplatu naplativih potraživanja prema faktoru smatra se da je ispunjena.
5. Osim ako je ugovor o faktoringu određen kao ugovor o faktoringu sa regresom (garancijom), ugovor o faktoringu smatra se da je ugovor o faktoringu bez regresa (garancije).
6. Da bi se izbegla sumnja, regres koji faktor ima prema ustupiocu za naplatu potraživanja, nema zakonski ili bilo koji drugi uticaj na validnost prodaje i/ili prenos naplativih potraživanja od ustupioca na faktora. Zapravo, i osim ako je drugačije predviđeno ugovorom o faktoringu, uprkos postojanju regresa faktora prema ustupiocu za naplatu potraživanja, prodaja i/ili prenos naplativih potraživanja smatra se da je nastala i da je izvršena u trenutku potpisivanja ugovora o faktoringu.

Član 8

Faktoring bez regresa (garancije)

1. Faktoring bez regresa (garancije) je transakcija u kojoj faktor preuzima rizik naplate potraživanja na sebe, uključujući, ali ne ograničavajući se na rizike koji se odnose na nesposobnost plaćanja (insolventnost) kupca.
2. Kod faktoringa sa regresom (garancijom), ustupilac nije odgovoran prema faktoru za naplatu potraživanja od kupca.
3. Bez obzira na stavove 1. i 2. ovog člana, ustupilac je direktno i u potpunosti odgovoran prema faktoru u vezi sa postojanjem i identifikacijom naplativih potraživanja koja su predmet faktoringa bez regresa (garancije), kao i garantuje faktoru da naplativa potraživanja nemaju nikakav teret bilo koje vrste.
4. Ako se utvrdi da naplativa potraživanja koja su predmet potraživanja bez regresa (garancije) su opterećena, bilo kojom vrstom, ugovor o faktoringu smatra se ugovorom o faktoringu sa regresom

(garancijom), a u ovom slučaju primenjuje se član 7. ove Uredbe u pogledu odgovornosti ustupioca prema faktoru.

Član 9

Obrnuti faktoring

1. Obrnuti faktoring je posebna vrsta faktoringa, pri čemu faktor i kupac pregovaraju o planu za isplatu, i isti izvršavaju u obliku obaveznog ugovora za isplatu dugova kupca prema svom ustupiocu(ima), gde faktor:
 - 1.1 na zahtev ustupioca ili prema uputstvu kupca, preuzima na sebe potraživanja koja ustupioци imaju prema kupcu pre dospelosti ili u trenutku dospelosti predmeta faktoringa; kao i
 - 1.2 stiče pravo na naplatu potraživanja od kupca do određenog roka koji je dogovoren između kupca i faktora, kao i pravo opterećenja naknada i kamate faktoringa.
2. U slučajevima obrnutog faktoringa, saglasnost ustupioca kupca je obavezna.
3. Odredbe ove Uredbe za druge vrste faktoringa primenjuju se prikladno i na obrnuti faktoring.

POGLAVLJE III

Ugovor o faktoringu

Član 10

Oblik i delokrug Ugovora o faktoringu

1. Faktoring se može obavljati samo na osnovu ugovora o faktoringu, zaključanog u pisanoj formi.
2. U ugovoru o faktoringu treba u naslovu navesti naziv vrste faktoringa, koji je predmet relevantnog ugovora o faktoringu.
3. Prema ugovoru o faktoringu, faktor preuzima na sebe da obezbedi faktoring za ustupioca, odnosno da plati račun koji je ustupilac izdao kupcu, u zamenu za prodaju i/ili prenos kod faktora naplativih potraživanja ustupioca prema kupcu kao i isplatu od ustupioca kod faktora naknade za faktoring, kao i sve troškove faktoringa.
4. Ugovor o faktoringu se ne smatra ugovorom o kreditu, u smislu važećih zakona.

Član 11

Sadržaj Ugovora o faktoringu

1. Ugovor o faktoringu mora da sadrži najmanje sledeće informacije:
 - 1.1 osnovne informacije o strankama, uključujući, ali ne ograničavajući se na imena, broj registracije i/ili identifikacije, registrovanu adresu i informacije o pravnim/ovlašćenim zastupnicima stranaka;
 - 1.2 naziv vrste faktoringa koja je predmet ugovora o faktoringu;
 - 1.3 osnovne informacije o osnovnom ugovoru koji je predmet ugovora o faktoringu;
 - 1.4 specifikaciju predmeta faktoringa, kao i računa, uključujući broj(e) i iznos(e) koji faktor treba isplatiti ustupiocu prema ugovoru o faktoringu, na poseban način, kao i rok za isplatu računa i/ili takvih obaveza;
 - 1.5 specifikaciju naknade faktoringa, uključujući način i rok za njeno plaćanje;
 - 1.6 specifikaciju svih troškova faktoringa, uključujući način i rok za njihovo plaćanje;
 - 1.7 trajanje ugovora o faktoringu;
 - 1.8 listu priložene dokumentacije;
 - 1.9 datum ugovora o faktoringu; i
 - 1.10 potpis pravnih i/ili ovlašćenih zastupnika stranaka.
2. Stranke u ugovoru o faktoringu mogu dodati druge odredbe, pod uslovom da takve odredbe nisu u suprotnosti sa ovom Uredbom.
3. Ako ugovor o faktoringu ne određuje njegovo trajanje, ugovor o faktoringu ostaje validan i na snazi do datuma kada naplativa potraživanja, koja su predmet faktoringa, budu naplaćena od strane faktora.

Član 12

Otkazivanje i poništenje Ugovora o faktoringu

Ugovor o faktoringu, čiji je predmet prodaja predmeta drugog ugovora o faktoringu, smatra se ništavnim i nevažećim.

Član 13

Prateća dokumentacija Ugovora o faktoringu

1. Zaključenjem ugovora o faktoringu, ustupilac obezbeđuje faktoru original ili overene kopije sledećih dokumenata zaključenih sa predmetom faktoringa:
 - 1.1 sporazum(i) iz kojeg nastaju naplativa potraživanja ustupioca, uključujući, ali ne ograničavajući ne račun(e) izdat prema tom ugovoru u trenutku zaključenja ugovora o faktoringu; i

- 1.2 osim ako se stranke drugačije dogovore, pismeno obaveštenje ustupioca za kupca o prodaji i/ili prenosu kod faktora svih naplativih potraživanja koje ustupilac ima prema kupcu.
2. Dokumentaciju navedenu u stavu 1. ovog člana treba priložiti ugovoru o faktoringu kao aneks i ista predstavlja sastavni deo ugovora.
3. Ako dokumentacija navedena u stavu 1. ovog člana, iz bilo kog razloga nije priložena ugovoru o faktoringu, uključujući, ali ne ograničavajući se na to da u trenutku zaključivanja ugovora o faktoringu nije dostupna, prenos te dokumentacije od ustupioca na faktora upisuje se na zapisniku koji potpisuju obe strane, a koji se prilaže ugovoru o faktoringu u vidu aneksa.
4. Datum kada faktor prima od ustupioca dokumentaciju navedenu u stavu 1. ovog člana je datum kada se smatra da je nastala prodaja i/ili prenos naplativih potraživanja.

Član 14

Obaveštenje o prodaji i/ili prenosu naplativih potraživanja

1. Osim ako je drugačije predviđeno ugovorom o faktoringu između stranaka, zaključenjem ugovora o faktoringu, a najkasnije tri (3) kalendarska dana od zaključenja ugovora o faktoringu, ustupilac će pismenim putem obavestiti kupca o prodaji i/ili prenosu naplativih potraživanja, koja nastaju iz osnovnog ugovora, kod faktora.
2. Obaveštenje o prodaji i/ili prenosu naplativih potraživanja od ustupioca može biti uopšteno, uključivanjem svih relevantnih naplativih potraživanja koja su predmet faktoringa, ili može biti specifično, uključivanjem samo izričito identifikovanih naplativih potraživanja.
3. Ako obaveštenje o prodaji i/ili prenosu naplativih potraživanja je uopšteno, obaveštenje sadrži samo naziv i datum ugovora iz kog nastaju takva potraživanja.
4. Ako obaveštenje o prodaji i/ili prenosu naplativih potraživanja je specifično, pored naziva i datuma ugovora iz kog nastaju naplativa potraživanja, obaveštenje sadrži i broj računa koji identifikuju specifične naplative račune koji su predmet faktoringa.
5. Obaveštenje navedeno u stavovima 1. 2. 3. i 4. ovog člana sadrži naziv faktora i detalje bankarskog računa faktora na kom treba uplatiti naplativa potraživanja od kupca.
6. Obaveštenje navedeno u stavovima 1. 2. 3. i 4. ovog člana treba saopštiti kupcu u pisanoj formi.
7. Obaveza o obaveštenju u pisanoj formi, predviđena u stavu 1. ovog člana, smatra se da je ispunjena ako se obaveštenje šalje od ustupioca do kupca putem bilo koje od sledećih sredstava za komunikaciju:
 - 7.1 redovna pošta;
 - 7.2 preporučena pošta;

- 7.3 elektronska pošta;
- 7.4 telefaks; ili
- 7.5 bilo koje drugo poznato sredstvo za komunikaciju, koje je predviđeno kao prihvatljivo sredstvo pisane komunikacije prema važećim zakonima.

Član 15

Naplata potraživanja

1. Po prijemu obaveštenja o prodaji i/ili prenosu naplativih potraživanja, kupac je obavezan da isplati potraživanja faktoru na bankovnom računu navedenom u obaveštenju.
2. Naplativa potraživanja isplaćuje faktor kada ona postanu naplativa prema ugovoru po kom su nastala ta potraživanja.
3. Naplata potraživanja od kupca na ustupioca nakon prijema obaveštenja o prodaji i/ili prenosu naplativih potraživanja od kupca, ne oslobađa kupca obaveze da isplati odgovarajuća potraživanja faktoru.

Član 16

Prava i obaveze stranaka u Ugovoru o faktoringu

1. Faktor ima obavezu da vodi urednu i ažurnu evidenciju, i obavezan je da tu evidenciju stavi na raspolaganje Centralnoj banci Republike Kosovo.
2. Faktor ima obavezu da posveti odgovarajuću pažnju prilikom registracije otkupljenih potraživanja.
3. Ustupilac garantuje faktoru da sva naplativa potraživanja koja zakonski i faktički postoje, oslobođena zaloge, prigovora, tereta i ostalih prava trećih lica, kao i da su ta potraživanja po svim osnovama nesporna, osim ako nije drugačije dogovoreno.
4. Ako su prodana potraživanja opterećena zalogom ili ako su takva potraživanja osporena na bilo koji način od strane kupca ili treće strane, kao i kada ugovorom o faktoringu nije izričito isključena odgovornost ustupioca prema faktoru, faktor ima pravo regresa od ustupioca i u slučaju kada je zaključen ugovor o faktoringu bez regresa (garancije).
5. Ako je prodaja i/ili prenos naplativih potraživanja zabranjena prema osnovnom ugovoru između ustupioca i kupca, ovakva zabrana, prema ovoj Uredbi, nema pravnog dejstva na prodaju i/ili prenos potraživanja faktoru od ustupioca.
6. Dokumentacija navedena u članu 13. stav 1. ove Uredbe, smatra se verodostojnom dokumentacijom u postupku izvršenja, u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku.

POGLAVLJE IV
Izveštavanje i nadzor nad obavljanjem aktivnosti faktoringa

Član 17
Opšti kriterijumi

1. Faktoring, kao finansijsku aktivnost, mogu obavljati samo pravni subjekti koji su licencirani/registrovani od strane Centralne banke Republike Kosovo da se bave faktoringom.
2. Faktoring, kao finansijsku aktivnost, mogu obavljati ili banke i/ili nebankarske finansijske institucije koje su licencirane/registrovane u skladu sa važećim zakonodavstvom.
3. Pravni subjekti koji nameravaju da se bave faktoringom moraju da budu osnovana/organizovana samo kao društva sa ograničenim odgovornostima ili akcionarska društva.
4. Pravni subjekti koji se bave samo obavljanjem finansijske aktivnosti faktoringa moraju da u svoj naziv uključe izraz "faktoring" i /ili "faktor."
5. Procedure za registraciju, licenciranje/registraciju, nadzor, izveštavanje i opoziv licenci/registracija subjekata koji se bave faktoringom, regulisane su zakonima i podzakonskim aktima koji se primenjuju za relevantne pravne subjekte koji nose licencu/registraciju faktoringa.

Član 18
Licenciranje/registracija i nadzor pravnih subjekata koji se bave faktoringom

1. Kriterijumi za licenciranje/registraciju i potraživanja kapitala za nebankarske finansijske institucije koje se bave faktoringom, utvrđeni su Uredbom o registraciji, nadzoru i aktivnostima nebankarskih finansijskih institucija. U slučaju da faktoring pružaju banke, primenjuje se zakonski okvir za licenciranje banaka.
2. Banke koje se bave aktivnostima faktoringa treba da izveštavaju u skladu sa Uredbom o izveštavanju banaka. Nebankarske finansijske institucije koja se bave aktivnostima faktoringa treba da izveštavaju u skladu sa Uredbom o izveštavanju nebankarskih finansijskih institucija.
3. Upravljanje rizikom za faktoring, uključujući klasifikacije i moguće provizije za ovu aktivnost, biće utvrđene posebnim uredbama Centralne banke Republike Kosovo.

Član 19
Ostale aktivnosti koje su dozvoljene pravnim subjektima licenciranim/registrovanim za faktoring

1. Pravni subjekti koji su licencirani/registrovani za faktoring od strane Centralne banke Republike Kosovo, mogu da se bave i sledećim aktivnostima koje su neophodne za obavljanje faktoringa kao finansijske aktivnosti:

- 1.1 prikupljanje, proizvodnja, analiziranje i davanje informacija o mogućnostima pozajmljivanja pravnih subjekata i fizičkih lica organizovanih kao privredna društva;
 - 1.2 upravljanje naplativim potraživanjima klijenta koja nastaju na osnovu prodate robe i pruženih usluga kao i konsultacije u vezi s tim;
 - 1.3 naplata potraživanja;
 - 1.4 finansiranje izvoza na osnovu snižene kupovine i bez regresa dugoročnih, još uvek nenaplativih, potraživanja, nad osiguranim finansijskim instrumentima (forfeiting); i
 - 1.5 izdavanje kreditnog pokrića u slučaju obavljanja međunarodnog faktoringa.
2. Subjekti koji su licencirani za faktoring od strane Centralne banke Republike Kosovo ne mogu se baviti sledećim aktivnostima:
 - 2.1 kupovinom loših kredita, definisanim kao takva na osnovu važećih zakona; i
 - 2.2 kupovinom rizika ili beneficija na osnovu portfolija nenaplativih kredita kreditnih institucija, rizika ili beneficija definisanim kao takva na osnovu važećih zakona.

Član 20

Prelazne i završne odredbe

Svi ugovori o faktoringu koji su zaključeni pre stupanja na snagu ove Uredbe, i dalje se regulišu primenjivim zakonom za faktoring i/ili zakonom koji je utvrđen u tim ugovorima koji je bio na snazi pre stupanja na snagu ove Uredbe, osim ako se stranke u tim ugovorima izričito slažu da njihove odnose regulišu prema ovoj Uredbi.

Član 21

Sprovođenje, korekcione mere i građanske kazne

Svako kršenje odredaba ove Uredbe biće predmet korekcionih mera i građanskih kazni, kao što je utvrđeno Zakonom o Centralnoj banci Republike Kosovo i Zakonom o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama.

Član 22

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu 15 dana od njenog usvajanja od strane Odbora Centralne banke.

Flamur Mrasori,
Predsednik Odbora Centralne banke